

POZNÁMKY A POUŽITÁ LITERATURA

Svatava Drtinová, Václav Průcha, Z hospodářských dějin města Berouna

Josef Vávra, Paměti královského města Berouna, Beroun 1899; Monografie Hořovicka a Berounska 1918—1928, díl III., IV., VI., Praha 1930, 1931; Josef Vladyka, Můj Beroun, Beroun 1938; Karel Kazda, Beroun s okolím v minulosti. (Separátní otisk z Pamětního spisu k otevření nové okresní nemocnice v Berouně), Beroun 1929; Ottův slovník naučný, III. díl. Heslo Beroun; Václav Král, Otázky hospodářského a sociálního vývoje v českých zemích 1938—1945, II. díl, ČSAV Praha 1958; Československá statistika, sv. 19, 69, 107, 112, 114; Praha 1924, 1930, 1935; Stráž Podbrdská, roč. VII., 1929; Berounský obzor, roč. XVIII.—XXVI., 1930—1939; Berounsko, Věstník Okresního národního výboru v Berouně, roč. I.—IV., 28. X. 1946—27. VI. 1949; Rudé právo, podbrdské vydání, roč. 1947; Okresní archiv Beroun, fond Archiv města Berouna, XV. J, karton 665; Okresní archiv Beroun, tamtéž, V. E., karton 571; Okresní archiv Beroun, tamtéž, sign. 248, kart. 684; Okresní archiv Beroun, fond Okresní úřad Beroun, V. C. 13/10; údaje získané v Královodvorských cementárnách A. Zápotockého; údaje získané v Královodvorských železárnách, závodu Sokolovském; údaje získané v Berounských eternitových závodech; údaje získané v provozu Závodů Vítězného února Hradec Králové, v Berouně - Závodí; údaje získané v závodě 07, n. p. Karosa — Vysoké Mýto, v Berouně-Závodí; údaje získané v závodě 02, n. p. Tiba, bavlnářských závodů Dvůr Králové nad Labem; údaje získané v berounském pivovaru, v závodě n. p. Pivovary, sladovny a sodovkárny Středočeského KNV; údaje získané v závodě 01 Beroun, n. p. Pražské cukrovary; údaje získané v n. p. Státní statek Beroun; údaje získané v Jednotném zemědělském družstvu v Berouně; údaje získané na místním národním výboru v Berouně.

Viktor Palivec, Literární Beroun

Slavošov, sídlo vладыky Slavoše při řece Mži je legendární předchůdce dnešního Berouna. Podle Václava Hájka sňatek s Tetou, dcerou Krokovou se konal roku 732 a z příkazu knížete Nezamysla byl roku 746 Slavošov postaven. V Berouně často se vyskytuje jméno nesprávně jako Slavaš (Slavašovská ulice, U města Slavašova aj.). *Bohuslav Hodějovský z Hodějova*, humanistický básník zanechal kněžského povolání, sloužil ve vojtě a zemřel za vojenského tažení u Trevíru roku 1552. O jeho životě viz ČČM 1884, s. 173. *Vavřinec z Březové* (asi 1370—1437), mistr universitní, historik, básník a překladatel. Autor Kroniky husitské, pojednávající o letech 1414—1421. Dobytí Berouna líčí dosti podrobně a jmenuje i osoby, které se boje účastnily. *Husův* nocleh měl být v domku v Rybářích u kteréhosi místního měšťana. Později se nejčastěji nocovalo v hostinci U českého dvora na náměstí. Často to byly vysoké návštěvy monarchů, vojevůdců, mistrů apod. *Jindřich Čížek z Jenštejna* (1548—1629 Ber.), původem rezník po otci, pak přední občan a několikanásobný purkmistr města. Jeho

velké jmění a majetek uchvátil Václav Salát z Kronweisenburku, ctižádostivý erbovník, původně obroční z Králova Dvora, typická postava kořistníka doby pobělohorské. *Jan Sylvestr* († kol 1620 v Berouně), evangelický děkan v Berouně v l. 1610—1618. Přišel z Hradce Králové. Měl znamenitou knihovnu na svou dobu o 123 svazcích. *Jiří Carolides z Karlsperku* (1579—1612), právník a humanistický básník český v Praze. Psal elegie, příležitostné latinské básně a satiry. *Jan Campanus Vodňanský* (kol 1572 až 1622), spisovatel humanistický, rektor Karlovy university v Praze. O něm známý román *Zikmunda Wintra. Vavřinec Benediktů z Nudožer* (1555—1615), pedagog a profesor matematiky a klasické filologie na Karlově universitě v Praze. *Prokop Poeonius Světnovský* († 1613), profesor lékařství na Karlově universitě v Praze, básník. *Mikuláš Troilus Hagiochoranus* (1571—1631), rektor Karlovy university v Praze, básník. Se všemi těmito autory se setkáváme i v některých dalších příležitostných tiscích. Tak např. je to v tzv. Křečkovském sborníku z roku 1605 na oslavu sňatku berounského bakaláře Augustína Křečka, nebo v Kavanovském sborníčku z roku 1597 na počtu bakaláře Tobiáše Kavana z Berouna. Křeček sám také skládal verše. *Šebestián Hněvkovský* (1770—1847), český básník, buditel, autor eposu *Děvín a Zlomků* o českém básnictví. Narodil se v Žebráce. V Berouně chodil do piaristické školy v letech 1781 až 1782. *Josef Václav Michl* měl řádové jméno Justin. V Berouně na piaristické škole působil v roce 1834—35 a 1841—43. Odtud psal do pražských časopisů referáty o ochotnických hrách v Berouně. *Václav Červinka* (1807—1870), právník, odb. spisovatel, řečník, majitel dvora Na Veselé u Berouna. Působil zvláště v Ostředku na Benešovsku. U něho byl správcem hospodářství František J. Čech, otec básníka Svatopluka Čecha. *Z návštěv a pobytů významných českých osobností v střediscích jmenovaných v textu* uvádíme alespoň některé. Tak v Berouně u Duslů to byli: Joachim Barranté, Jan Počta, Jan Krejčí, Otomar Novák, Josef Kořenský, u děkana Seydla v Berouně: František Palacký, Jan Jeník z Bratřic, Josef Jungmann, na Tetíně u Vojáčků: Josef Krasoslav Chmelenský, Václav Vladivoj Tomek, Vilém Gabler, Filip Stanislav Kodým, Marie Červinková-Riegrová, Jan Axamit, Josef Vorel, František L. Čelakovský, František Lad. Rieger, František Brauner. V Králově Dvoře u Macháčků: Jan Neruda, František Brauner, František Palacký, František Lad. Rieger, Karel Sladkovský, Bedřich Smetana, Rudolf Thurn-Taxis, Josef Barák, Jerzy Lubomirsky, v Litni u Doubků: Karel Sladkovský, František Brauner, Šebestián Hněvkovský, Josef Hamerník, Max Pirner, Josef a Quido Mánesové, František Ženíšek, Antonín Wiehl, Josef V. Myslбек, Vojtěch Hynais, Václav Brožík, Karel Liebscher, Max Švabinský a další. *František Cajthaml-Liberté* (1868—1936), syn cementářského dělníka, pův. krejčovský tovaryš, pak spisovatel, básník, redaktor a kronikář několika obcí na Berounsku a Teplicku. Životopisec Jos. B. Pecky, Franty Choury aj. publikací. *Antonín Řehoř-Hýskovský* (1875—1938), rodák z Hýskova (Staré Hutě) u Berouna, redaktor, kolportér a autor dramát se sociálními náměty. Přítel Jaroslava Haška, o němž napsal knížku veselých příběhů z jeho života. *Josef Každý* (1723 Ber. — 1798 v Berouně), berounský děkan. Vydával nábožensko-vzdělávací spisky, psal písně i o zeměpisu kraje. Nejcennější jsou jeho kronikářské záznamy. *Amortovy sbírky pověstí* mají názvy: *Báchorky* a *pověsti města Berouna a okolí* (1894) a *Pověsti král. města Berouna a okolí* (1913). Amortův synovec sochař Vilím Amort (1864—1913) je tvůrcem figurální a ornamentální plastiky berounské radnice. *Václav Matěj Streinz* (1792, od roku 1819 krajský fyzik Berounského kraje. Pozoruhodný je stále jeho spis *Die medizinische stat. Topographie des Berauner Kreises in Böhmen* (1826), součást to Ponfiklovy Topografie. *Augustin Tonner* (1823—1890 v Berouně), právník a redaktor *Národního pokroku*, býval ředitelem cementáren v Berouně, od r. 1877 tajemníkem obce. Psal do *Světozoru*, řízeného jeho bratrem Emanueleem, politické přehledy. *Antonín Vaněk* (1891—1960), herec a autor vzpomínek z divadelního života, působil v Berouně po roce 1945 jako redaktor mutace *Práce*. Spolu s ním i jmenovec *Václav (Váša) Vaněk* (1922), básník a rozhlasový pracovník, jeden z iniciátorů populárního rozhlasového Panoptika. *Jan Koudelka* (1889—1942), rodem z Žebráka, kovodělník, pak novinář soc. demokratický. Zahynul v Osvětimi. Zakladatel a redaktor *Berounského obzoru* (1908), redigoval i *kladenskou Svobodu* a *Středočeské hlasy* v Kolíně. *Jaroslav Nauman-Horný* (1881) básník, prozaik,

fejetonista, autor knih pro mládež. Bydlil v Krabině pod Karlštejnem. V roce 1945 redigoval první poválečný Berounský list. *Josef Krasoslav Chmelenský* (1800—1839) byl nejen básník a kritik, ale také právník. Napsal např. Karlštejnské manské právo. Literárním i výtvarným pracím *Prokopa Koudely*, předčasně zesnulého mladého berounského učitele a socialisty bylo věnováno zvláštní číslo časopisu Slunce, vydávaného Internacionální socialistickou asociací woodcrafterskou (ISAW) v Praze 1928. Kromě toho vyšla i Brázda, soubor jeho kreseb. *Miroslav Fendrych* (1890), středošk. prof., biolog a odborný spisovatel. *Josef Rys* (1880—1945 v Berouně), středošk. prof. chemik a geolog, působil v l. 1912—34 na reál. gymn. v Berouně. Autor geologického přehledu okolí berounského. *Václav Sobotka* (1887—1947), středošk. prof. historik, filosof, působil v l. 1914—1928 na reál. gymn. v Berouně. Pokusil se i o dramatickou tvorbu. *Evžen Stein* (1902—1943), středošk. prof., historik husitství. Zemřel v Osvětimi. *Miloš Maixner* (1873), středošk. prof., pracovník ve skautingu, překladatel z angličtiny (Kipling), *Miloš Seifert* (1887—1941), středošk. prof. přírodovědec, překladatel, redaktor *Vatry a Lesní moudrosti*, propagátor woodcraftu amer. spisovatele Ernesta Thompsona Setona. Překládal též Carlylea, Ruskina, Eedena, Emersona, Thoreaua, Hargravea aj. *Jaroslav Prokeš* (1895—1951), zprvu středošk. prof., pak prof. českých dějin na Karlově universitě v Praze, archivář min. vnitra. Autor pojednání o bitvě u Loděnice ve 12. století. *Josef Rejlek* (1888—1958), středošk. prof. romanista, překladatel Rabelaise, Prévosta aj. *Jan Miroslav Květ* (1887—1961), zprvu středošk. prof., pak prof. pražské konzervatoře, hudební kritik a překladatel. *Otakar Kolman* (1887—1955), středošk. prof. pak lektor češtiny na universitě v Bělehradě a srbocharvatštiny na Karlově universitě v Praze, autor jazykových příruček. Ze srbocharv. přeložil např. Čoroviče, Čosiče, Kolara, Krležu, Šimunoviče aj. *Jan Bartoš-Bělčický* (1887—1955), středošk. prof. spisovatel, popularizátor literatury. V Berouně, kde je pohřben, působil v letech 1918—1922. *Milada Pochová* (1904), středošk. prof., autorka životopisné studie o krajanu spisovateli Josefu Matějkovi. Psala též literární recenze do Osvětového věstníku Podbrdská. *Ladislav Varcl* (1909), zprvu středošk. prof. na reál. gymn. v Berouně v letech 1936 až 1946, pak prof. Karlovy university v Praze, klasický filolog. *Daniel Erazim Račíněveský*, zvaný Račínopaganus, pocházel z Račíněvsi u Roudnice. V Berouně působil v době pobělohorské v l. 1629—1640, zemřel před r. 1654. Celá jeho píseň, mající 53 strof, je otištěna v ČČM 1890. *Vojtěch Chanovský* (1581—1643) jezuitský kněz misionář doby pobělohorské. V Berouně působil čtyři měsíce roku 1628. *Antonín Koniáš* (1691—1760), jezuitský kněz protireformační, jemuž se připisuje spálení 30 000 knih. V Berouně kázal na náměstí v roce 1737. *Jiří Procházka de Lauro* (1682—1750), berounský děkan, magistr filosofie, napsal a vydal tiskem některá svá náboženská kázání a úvahy. V Berouně působil od roku 1718 do roku 1736. *Ladislav Wik* (1894 až 1958), středošk. prof. působil na obchodní akademii v Berouně v letech 1922—1936, autor několika filosofických knih. *Jan Lutovský* (1899), středošk. prof. působil na obchodní akademii v Berouně v l. 1924—1934, autor knih o účetnictví. *František Neustupa* (1893—1957), středošk. prof. působil na obchodní akademii v Berouně v l. 1921—1934, pak v Rakovníku, odborný spis. učebnic národohospodářských a studie o sociálních a hospodářských poměrech na Berounsku. *Vratislav Čermák* (1888 až 1964), středošk. prof., v roce 1945—1948 ředitel obchodní akademie v Berouně. Kulturní a osvětový pracovník, napsal studii o Vrchlickém, Legerovi, vydal Havlíčkův zápisník aj. *Karel Dusil* (1884—1948 Ber.), ředitel obchod. akademie v Berouně, redaktor ústavních tisků. *Jaroslav Janoušek* (1906), básník, romanopisec, epik pošumavské vesnice, zvláště Klatovska. *Karel Křížek* (1884), pův. železniční zaměstnanec, organizátor literárních přátelství v Berouně. *Ladislav Stehlík* (1908), učitel, básník mnoha sbírek. Některé jeho verše nesou stopu dřívějšího studia na Podbrdsku, zvláště v Příbrami. *Fráňa Kučera* (1879—1929), hornický básník autodidakt z Příbrami. Vydal sbírky *Písničky hlubin*, *Bezejmenní* a prózy *Strž*. Koncem dvacátých let soustředil kolem sebe v Příbrami kruh mladých literátů a výtvarníků pod jménem *Druza*. Názu použito i pro sborník Podbrdské kulturní pospolitosti. Sám vedl stejnojmennou edici. Ke Kučerově skupině *Druza* patřili např. Stehlík, Elpl, Vokáč, Palivec, Biskup, Hojden, Havrlík, Vöksö aj. Syn Kučerův Ilja je známý rozhlasový pracovník a autor knížky

soudníček. *Viktor Palivec* (1908)), zprvu knihovník v Berouně, pak bibliograf Národní knihovny v Praze, básník, spisovatel a kulturní historik. Z veršových sbírek k Podbrdsku se vztahují: *Vyzvání*, *Harfa domova*, *Český chorál* a některé studie jako např. *Fráňa Kučera*, hornický básník, *Padesát let Městské knihovny v Berouně*, *Podbrdské kulturní krajinství*, *Berounsko v památném roce 1848*, *Berounská knížka*, *Vlastivědný průvodce Berounskem*, *Literární místopis Berounska a Příbramska*, *Historicko-vlastivědná bibliografie Berounska*. Pro mládež napsal z blízkého okolí Berouna *Pověsti Zlatého koně* (1964). *Mirek Elpl* (1905—1960), vl. jménem Eduard Elpl, inženýr, studoval v Příbrami na báňské akademii, pak byl v Oslavanech, básník a prozaik. Největší prací vztahující se k Příbramsku je jeho román *Důl U veselého rytířstva* (1943). Též drobná próza *Zastavili fedruňk* (1930). *Jan Týml* (1905—1945), učitel, básník, autor knih pro mládež, redaktor časopisu *Krajan a Český domov*. V edici *Podbrdské kulturní pospolitosti* vyšla přednáška Josefa Pocha *Mladé literární Podbrdsko* (1930), přednáška Antonína Matějčka *Jan Preisler* (1931), próza Karla Vokáče *Pochod našim krajem* (1932), překlad knihy Emila Zoly *Eduard Manet* (1932), studie Jaroslava Pasovského *Mácha a Podbrdsko* (1936). Též několik členských premií a novoročenek. Tisky většinou pocházely z tiskárny Šeflovy v Berouně. *František Chaloupka* (1907), učitel, redaktor a publicista v Praze. Napsal kromě práce o prvním berounském knih-tiskaři Čisteckém, také drobné spisky: *Měli jsme válčit a Beroun z věřejška na dnešek*.

Josef Poch, Z dějin ochotnického divadla v Berouně

Autor během práce na studii zemřel 26. července 1964. Podle jeho poznámek ji dokončila jeho choť, dr. Milada Pochová.

Jaroslav Holeček, Beroun a hudba

1) K. Konrád, *Dějiny posvátného zpěvu staročeského od XV. věku do zrušení literátských bratrstev*, Praha 1893, str. 276, 455; 2) Jos. Ninger a Frant. Zelinka, *Povodně v Berouně od roku 1784—1872*, Praha 1872; 3) Městský archiv Beroun, nejstarší registratura 2. 6. 1769; 4) Zd. Nejedlý, *Bedřich Smetana III. I. vyd.*, Praha 1929, str. 75—79; 5) V berounském městském archivu jsou uloženy dva dopisy „paní kněžny“ neznámému adresátovi, které se sem zřejmě dostaly s pozůstalostí Tekly Batkové; 6) Zemřela 28. srpna 1852 v Praze, *Viz Bohemia* 1852, čís. 18 ze 2. září 1852 a *Lumír* 1852, str. 790; 7) Městský archiv Beroun, josefínská registratura V/5/1834; 8) Jeho vysvědčení ze studií na universitě jsou uložena v jeho pozůstalosti v okresním archivu v Berouně; 9) Josef Poch, *Z kulturních dějin národního obrození*, Praha 1954; 10) Autograf skladby uložen v okresním archivu v Berouně; 11) O vzniku písně pojednává podrobně Karel Kazda v práci *O znárodnělé písni Nad Berounkou pod Tetínem*. Sborník Podbrdský (berounský) kraj, sv. III, str. 33; 12) Městský archiv Beroun, josefínská registratura V/10/1831; 13) Narozen roku 1799 ve Vranově podle zápisu v katalogu žáků pražské konservatoře. Na konservatoř vstoupil 1. listopadu 1813. Archiv Státní konservatoře; 14) „öffentlich mit Schande ausgestossen worden“, tamtéž; 15) Jeho dějiny do roku 1936 zpracoval Josef Poch v práci *Berounský „Slavoš“*, Beroun 1937. O prvních letech činnosti spolku pojednává Karel Kazda v práci *Berounský „Slavoš“ v letech 1861—63*, Beroun 1925; 16) O něm podrobně Karel Kazda v práci *Bedřich Smetana na Berounsku*, Podbrdský (berounský) kraj, roč. II, str. 1. 17) *Stanovy Spolku pro pěstování hudby Dvořák v královském městě Berouně*, Beroun 1906. Okresní archiv Beroun; 18) *Viz například Osvětový věstník Podbrdská*, roč. XIII., 1935, čís. 5, str. 84—85; 19) Nebyl to první koncert, který se konal v Dělnickém domě pro dělníky. Například 26. března 1924 zde pořádal Proletkult koncert sovětského houslisty

Julia Eduarda Soermuse ve prospěch hladovějícího dělnictva. Okresní hejtman v něm viděl bolševického agitátora a v povolení výslovně stanovil, že umělec bude pouze hrát na housle bez jakéhokoliv mluveného projevu. Na koncert vyslal dohlížejícího komisaře.

František Hampl, Růže tetínská

1847

Václav Hájek z Libočan, autor velmi oblíbené „Kroniky české“, která vyšla tiskem roku 1541, působil od roku 1527 jako kapitulní děkan na Karlštejně a současně jako farář na Tetíně. *Abbé Dobrovský* Josef Dobrovský (1753—1829), zakladatel slavistiky a ve své době největší vědecký duch v Čechách. *Josef Krasoslav Chmelenský* (1800 až 1839), dvorský místosudí v Praze, autor zpěvných veršů, z nich mnohé (zhudebněny) znárodněly. Vyšly v knížkách *Básně*, *Poputnice čili písně cestujícího* a *Růže plané z Moravy a Slezska*. Chmelenský se zúčastnil při vydávání sborníku písní *Věnce* ze zpěvů vlasteneckých uvitý a *Kytka*; v nich jsou od něho nejznámější *Nad Berouňkou pod Tetínem* a *Pěkně na chodníček svítíl mi měsíček*. Napsal také text k první české opeře *Dráteník* i texty k dvěma dalším operám *Oldřich a Božena* a *Libuřin sňatek*; všechny tyto opery komponoval František Škroup. Nemale zásluhy si Chmelenský získal jako kritik i jako zakladatel prvního českého hudebního časopisu. Také působil v odborné literatuře právnické; napsal *Karlštejnské manské právo*. *Abysprávně vyměřili hranice manského statku*... Císař Karel IV. snažil se zabezpečit ochranu Karlštejna tím, že obklopil svůj hrad manskými statky. Jedním z nich byl Tetín. Hradní man požíval jistých výsad, ale měl i povinnost, aby kdykoli nepřítel vtrhne do země, přispěchal se svou čeledí na Karlštejn a posílil jeho obrannou posádku. I když během věků tato práva a povinnosti zanikly, udrželo se povědomí o tomto posláni statku až do novověku. Když v dvacátých letech minulého století manský statek Tetín vyhořel, směnili pozemky i se spáleništěm budov za svůj statek v Poučnicku otec příští Růže tetínské Jan Vojáček. *Berouňský osvícenský děkan Josef Antonín Seydl* (1775—1837) napsal obsáhlou kroniku města i kostela a byl spolupracovníkem Jungmannovým na *Slovníku českoněmeckém*. *Na berouňské faře* bývali tehdy návštěvou mnozí vlastenci: děkan ze Žebráku *Vojtěch Nejedlý* (1772—1844), jehož básně (*Poslední soud*, *Karel čtvrtý*, *Václav* aj.) dávno zapadly, a jeho bratr profesor *Jan Nejedlý* (1776—1834), překladatel Gessnerových idyl, *Youngova Kvílení* aneb *Rozjímání nočního* a vydavatel *Hlasatele českého*. Někdy přijel také třetí rodák ze Žebráka, *Šebestján Hněvkovský* (1770—1874), básník směšnohrdinského a romantického eposu *Děvín*. Hněvkovský byl v letech 1780/81 žákem piaristické hlavní školy berouňské. *Josef Vorel* (1801—1874) farář ve Zdicích, jeden z nejoblíbenějších českých hudebních skladatelů. Do *Věnce* ze zpěvů vlasteneckých uvitého přispěl devíti písněmi; z nich *Nad Berouňkou pod Tetínem* a *Že peníze světem vládnou*, znárodněly. Z jeho jiných písní bývala velmi oblíbená *Cikánova píšťala*. Vorel složil také hudbu k některým zpěvům církevním *Josef Jungmann* (1773—1849), rodák z Hudlic, v jedenáctém roce odešel do piaristické hlavní školy v Berouňce, aby se tam připravil pro gymnasium. Slova k písni *U panského dvora* napsal *Fr. Jar. Vacek Kamenický* (1806—1869); poprvé byla otištěna roku 1833 v jeho sbírce *Písně v národním českém duchu*. Na bezděčný plagiát Vorlova nápěvu upozornil roku 1928 *Karel Kazda* ve studii *O znárodnělé písně nad Berouňkou pod Tetínem*. Ze zralého období činnosti *Mikoláše Alše* (1852—1913) pochází kresba český okrouhlé panenky a fešného vojáka na folii lehce naznačené krajiny nad řekou. *Bedřich Havránek* (1821—1899) zanechal pěkný lept Tetína. *Ferdinand Engelmüller* (1867—1924) nazval svůj obraz přímo *Nad Berouňkou pod Tetínem*. Sochař *Josef Drahoňovský* (1877—1938) sáhl k motivu písničky Vorlovy, aby ozdobil park za krátkého trvání *Maršnerových lázní* ve Sv. Janě pod Skalou sousoším oné ladné, druhdy módní *biedermayerovské* příjemnosti, která byla sympaticky přijímána před první světovou válkou. *Anna Vojáčková* (1816—1896) a její manžel *Karel Schulz* (1808—1883). Z rodiny *Kalašovy* byly i tři slavné sestry: zpěvačka *Klementina*, spi-

sovatelka Marie a malířka Zdenka. Když roku 1930 rušili starý hřbitov v Táboře, kde paní Veronika Schulzová-Vojáčková byla pohřbena, navrhoval městský tajemník, že by v tom případě, je-li verze pravdivá, nechali na zrušeném hřbitově její pomník a k epitafu připojili zlatým písmem — R ů ž e t e t í n s k á. Alois Dyk však napsal do Tábora, proč paní Veronika nemohla být modelem k Růži tetínské. Karel Tůma (1843—1917) techniku nedostudoval, stal se novinářem; s dcerou Čelakovského se oženil roku 1863. Kromě mnoha novinářských článků napsal několik životopisných obrazů: Karel Havlíček Borovský, O Jiřím Washingtonu, Garibaldi, bohatýr svobody aj. Největšího úspěchu dosáhl písní Hranice vzplála, tam na břehu Rýna. Humoresky Z českých mlýnů, s trefnými ilustracemi K. L. Thumy, vyšly původně roku 1885 ve dvou, později — v nových a nových vydáních — až sedmi svazcích. Za zmínku ještě zajisté stojí, že první historiky slyšel Karel Tůma právě za studentských let v šalandě mlýna v Zadní Třebáni, který tehdy patřil jeho strýci. Dr. Helena Vojáčková, pořádající rodinnou korespondenci, našla v ní zajímavý detail: „Na tetínskou pouť k Vojáčkovům přijela i d c e r a n á r o d a Zdenka Havlíčková. Dědeček Vojáček byl návštěvou tak dojat, že jí dal hubičku pro jejího slavného otce — vězně brixenského.“